

අවදානම් හඳුනාගනිමු

අන්තර්ජාලය
ඔස්සේ සිදුවන
ළමා ලිංගික
අපයෝජන සහ
සුරාකෑමේ
අවදානම් හා
චිහි ස්වරූප

අන්තර්ජාලය ඔස්සේ සිදුවන ළමා ලිංගික අපයෝජන සහ සුරාකෑමේ අවදානම හා චිහි ස්වරූප

අධ්‍යයනයේ පහසුව සඳහා වෙන් වෙන්ව අවදානම් ස්වරූප හඳුනාගත්තද, අන්තර්ජාලය ඔස්සේ සිදුවන ළමා ලිංගික අපයෝජනයේ එක් සිද්ධි අධ්‍යයනයකදී බොහෝවිට මෙම ස්වරූප ගණනාවක් දැකිය හැකිය.

ළමා ලිංගික අපයෝජනය සහ සුරාකෑම පිළිබඳ ප්‍රකාශනයන් (Child Sexual Abuse Material/CSAM)

ළමා ලිංගික අපයෝජනය පිළිබඳ ප්‍රකාශනයන් (Child Sexual Abuse Material/CSAM) යනු වඩාත් බහුල වශයෙන් භාවිත වන “ළමා කාමුක දර්ශන” (Child Pornography) යන යෙදුම වෙනුවට භාවිත කළ හැකි වඩා යෝග්‍ය යෙදුමකි. මෙම ප්‍රකාශනයන්වල ළමයෙකුට එරෙහිව සිදුවන ලිංගික අපයෝජනයක් සහ/හෝ ළමයෙකුගේ ලිංගික අවයව නිරූපණය කෙරේ.

ළමා ලිංගික සුරාකෑමේ ප්‍රකාශනයන් (Child Sexual Exploitation Material/CSEM) යන්න වඩාත් පුළුල් අර්ථයකින් එනම්, ළමයින්ව නිරූපණය වන සියලුම ලිංගිකමය ප්‍රකාශන හැඳින්වීමට යෙදේ. ඒ අනුව ළමා ලිංගික අපයෝජන ප්‍රකාශනයන්, ළමා ලිංගික සුරාකෑමේ ප්‍රකාශන යන පුළුල් කුලකයේ උපකුලකයකි.

සියලුම වයස් වල සිටින ළමයින්, ගැහැනු හෝ පිරිමි හේදයකින් තොරව ලිංගිකමය ආකාරයෙන් පින්තූරවල හෝ වීඩියෝ පටවල පෙනී සිටීම හේතුවෙන් වින්දිතභාවයට පත්ව ඇත. ළමුන් ලිංගිකව පෙනී සිටීමේ සිට ඉතා බරපතල ආකාරයේ ලිංගිකමය අඩන්තේට්ටම් කිරීම්වලට ලක්වීම දක්වා පරාසයක් තුළ සිදුවන දරුණු බවෙහි විවිධ වූ මට්ටම් මෙම ප්‍රකාශනයන්වලට ඇතුළත් වේ.

පරිගණක හෝ ඩිජිටල් මාධ්‍යයෙන් නිෂ්පාදිත ළමා ලිංගික අපයෝජනය සහ සුරාකෑම පිළිබඳ ප්‍රකාශනයන් (Computer/Digitally Generated CSAM / CSEM) යනු; පරිගණක ආශ්‍රිතව හෝ ඩිජිටල් මාධ්‍යයෙන් ජනනය කරන ලද ළමයින් සම්බන්ධ වී සිටින ලිංගික ක්‍රියාකාරකම් සහ/හෝ ලිංගිකමය ආකාරයේ නිරූපණයන් දැක්වෙන සියලුම ආකාරයේ ප්‍රකාශනයන්ය. (රූපරාමු, පින්තූර, වීඩියෝ සහ දර්ශන ආදී වූ). මෙහි විශේෂත්වය වන්නේ මෙලෙස නිෂ්පාදිත අසහාය දර්ශන හෝ වීඩියෝවල සැබෑ ළමයින්ට තාත්විකව සිදුවන සත්‍ය වූ අපයෝජනයන් ඇතුළත් නොවන අතර, ඒවායේ නිරූපණය වනුයේ සැබෑ ළමුන් ලෙස පෙනෙන ආකාරයෙන් ඩිජිටල් උපකරණ හා මෙවලම් භාවිත කර කෘත්‍රීම ලෙස නිර්මාණය කරන ලද ප්‍රකාශනයන්ය. මේවා “තාත්වික නොවන ළමා කාමුක දර්ශන” (Virtual Child Phonography) ලෙස වඩාත් සුලබව හැඳින්වේ.

පරිගණක ආශ්‍රිතව නිෂ්පාදනය කරන ලද ළමා ලිංගික අපයෝජන සහ සුරාකෑම පිළිබඳ ප්‍රකාශනයන් (Computer Generated CSAM / CSEM) සැබෑ දරුවෙකුට සිදු කරනු ලබන හානියකට සම්බන්ධ නොවුවත් එය හයානක වන්නේ :

- i) එය ළමුන් ලිංගිකව සුරාකෑම සඳහා පොළඹවා ගැනීමට භාවිත කළ හැකිවීම නිසයි.
- ii) එය ළමා ලිංගික අපයෝජනය සහ සුරාකෑම පිළිබඳ ප්‍රකාශනයන් සඳහා වන වෙළඳපොල පෝෂණය කරනු ලබන නිසයි.
- iii) එය ළමුන් ලිංගිකකරණය කිරීම ඉවසා සිටීමටත් සාධාරණීකරණය කිරීමටත් කටයුතු කරමින් ඒ සඳහා ඇති ඉල්ලුම වැඩි දියුණු කිරීම නිසයි.

ළමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රඥප්තියේ (Convention on the Rights of the Child - CRC) එක් වෛකල්පිත ප්‍රොටෝකෝලයක් වන “ළමයින් වෙළඳාම් කිරීම, ළමයින් ගණිකා වෘත්තියේ යෙදවීම සහ ළමයින් සම්බන්ධ අසහන අශ්ලීල ප්‍රකාශනය” සම්බන්ධ ප්‍රොටෝකෝලයෙහි මෙය සාපරාධීකරණය (අර්ධ වශයෙන්) කොට ඇත. ළමා ලිංගික අපයෝජනය සහ සුරාකෑම පිළිබඳ ප්‍රකාශනයන් ළමයෙකු ලිංගිකව සුරාකෑමේ අභිමතාර්ථය මතම නිෂ්පාදනය, බෙදා හැරීම ප්‍රචාරණය කිරීම, ආනයනය කිරීම, අපනයනය කිරීම, විකිණීම හෝ සන්නකයේ තබා ගැනීම මෙයට ඇතුළත් වේ. ළමයින් සම්බන්ධ අසහන අශ්ලීල ද්‍රව්‍යයන් හෝ මාධ්‍ය වෙත ප්‍රවේශ වීම සහ හුදු සන්නකයේ තබා ගැනීමක් මෙයට ඇතුළත් නොවේ. ලිංගික සුරාකෑම හා ලිංගික අපයෝජනය සම්බන්ධයෙන් ළමයින් සුරැකීමේ ECPAT පාරිභාෂික මාර්ගෝපදේශකයේ නිර්වචනය කර ඇති පරිදි “ළමා ලිංගික අපයෝජන සහ සුරාකෑම පිළිබඳ ප්‍රකාශනයන්” යන නිර්වචනයට පරිගණක හෝ ඩිජිටල් මාධ්‍යයෙන් නිෂ්පාදනය කරන ලද ප්‍රකාශනයන් ඇතුළත් කර නැත.

වරදකරුවන් සහ අදාළවන ක්‍රියා පටිපාටීන්

- වරද කරුවන් ඔවුන් තුළ ඇති ළමයින් සඳහා වන ලිංගිකමය කැමැත්ත හෝ ආර්ථිකමය වාසි මත මූලිකවම මෙවැනි කටයුතුවලට පෙළඹේ.
- මොවුන් තනිවම හෝ සංවිධාන ගතවී ක්‍රියාත්මක වේ.
- ඔවුන් මෙවැනි ප්‍රකාශනයන් නිෂ්පාදනයට, ඒවා වෙත ප්‍රවේශ වීමට හෝ හුවමාරු කරගැනීමට විවිධ වූ යෙදවුම් හා මෙවලම්, මෘදුකාංග සහ/හෝ අන්තර්ජාලය භාවිත කරයි.
- ඔවුන් ඔවුන්ගේ ක්‍රියාවන් සහ හැසිරීම් වසන්කිරීමට සහ ඔවුන්ව අනාවරණය වීම මඟහරවා ගැනීමට සමහරවිට රහස් කේතනය (Encryption Method) නම් වූ ක්‍රමවේදය යොදා ගන්නා අතර ඇතැම්විට වඩාත් වැඩිවශයෙන් “සැඟවුණු මාර්ගගත වේදිකාවන් ” (Hidden Online Platform) භාවිත කරයි.
- වරදකරුවන් විසින් ළමයින්ව ලිංගික ක්‍රියාකාරකම්වල යොදවා ගැනීමට, ඔවුන්ව පොළඹවා ගැනීමට සහ ඒ සඳහා ඔවුන්ට අවශ්‍ය පරිදි මෙහෙයවීමට සමහර විට පරිගණක ආශ්‍රිතව නිෂ්පාදනය කරන ලද ළමා ලිංගික අපයෝජනය සහ සුරාකෑම පිළිබඳ ප්‍රකාශනයන් භාවිත කරයි.

අපරාධමය වරදවල්-

- ළමා ලිංගික අපයෝජනය සහ සුරාකෑම පිළිබඳ ප්‍රකාශනයන් නිෂ්පාදනය කිරීම.
- ප්‍රවේශය ලබාගැනීම හෝ ඒවා ගෙන්වා ගැනීම/සපයාගැනීම.
- හුදෙක් එවැනි දේ සන්තකයේ තබා ගැනීම.
- පිරිනැමීම සහ තව කෙනෙකුට ලබා ගැනීම සඳහා පහසුකම් සැලසීම.
- ආනයනය හෝ අපනයනය කිරීම.
- බෙදා හැරීම, ව්‍යාප්ත කිරීම හෝ සම්ප්‍රේෂණය කිරීම.
- ලියාපදිංචි කිරීම.
- විකිණීම.

ඔබට කළහැකි දේ:-

- ළමා ලිංගික අපයෝජන සහ ලිංගික සුරාකෑම පිළිබඳ ප්‍රකාශනයන්ට අදාළ වන සියලුම ක්‍රියාකාරකම් අපරාධමය වරදක් බව හඳුනා ගැනෙන නෛතික රාමුන් වෙනුවෙන් පෙනී සිටින්න.
- ළමා ලිංගික අපයෝජන සහ ලිංගික සුරාකෑම පිළිබඳ ප්‍රකාශනයන්වලට එරෙහිව සහ වින්දිතයන් හඳුනා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් නීතිය බලාත්මක කිරීමට අවශ්‍යවන වඩාත් සුදුසු සම්පත්වන කැපවූ ධාරිතාවන් සහිත වෘත්තිකයන්, යටිතල පහසුකම් සහ අදාළ මෙවලම් වෙනුවෙන් පෙනී සිටින්න.
- මෙබඳු දර්ශන හා විඩියෝ වැනි මාධ්‍යයන් සංසරණය කරවීම අවහිර කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම උදෙසා අන්තර්ජාල පහසුකම් සපයන්නන් (Internet Service Providers) වැනි පුද්ගලික අංශ සමග සහයෝගීව කටයුතු කිරීම සහ ඒ වෙනුවෙන් පෙනී සිටීම.
- මාර්ගගත අවදානම (online risk) සහ මාර්ගගත සුරක්ෂිතතාව (online safety) ද ඇතුළුව ළමා ලිංගික අපයෝජනය සහ ලිංගික සුරාකෑම පිළිබඳ ප්‍රකාශනයන් සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යාපනය හා දැනුවත්භාවය ලබා දෙන්න.
- මෙබඳු දේ සම්බන්ධයෙන් හා එහි විෂය පරාසය මෙන්ම එහි ලක්ෂණයන් පිළිබඳව අවබෝධය වැඩිදියුණු කරගැනීම සඳහා පර්යේෂණ කටයුතු සිදු කිරීම හා අදාළ තොරතුරු එක්රැස් කිරීම.
- අන්තර්ජාලය හරහා ඔබට මෙවැනි ළමා ලිංගික අපයෝජන හා සුරාකෑමට අදාළ ප්‍රකාශනයන් පිළිබඳ තොරතුරු හමුවූ විට වාර්තා කරන්න.

**ලිංගික කටයුතු සඳහා අන්තර්ජාලය ඔස්සේ සිදුකරන පෙළඹවීම්
(Online Grooming for Sexual Purposes)**

ලිංගික කටයුතු සඳහා අන්තර්ජාලය ඔස්සේ සිදු කෙරෙන පෙළඹවීම් යනු යම් තැනැත්තෙකු විසින් ළමයෙකු අන්තර්ජාලයෙන් හෝ අන්තර්ජාලයෙන් පිටතදී ලිංගිකව සම්බන්ධවීමේ අරමුණ ඇතිව, අන්තර්ජාලය හෝ අනෙකුත් ඩිජිටල් මාධ්‍යයන් ඔස්සේ සම්බන්ධතාවක් ඇතිකර ගැනීමේ හා ගොඩනගා ගැනීමේ ක්‍රියාදාමයයි. ළමයා සමඟ ලිංගික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා සූදානම් වීමේදී දරුවාගේ නිෂේධනයන් (එල්ලවන විරුද්ධතාවය) අඩුකිරීම සඳහා, දරුවා සමඟ මිත්‍රත්වයක් හා විත්තවේගීය සම්බන්ධතාවයක් දැඩිව ඇති කර ගැනීමේ අරමුණින් හිතාමතාම අපයෝජකයා විසින් විවිධ ක්‍රියාමාර්ග සිදු කරනු ලබයි. මෙබඳු පෙළඹවීම්වල අරමුණ භෞතික ලෝකයේ එකිනෙකා හා මුණගැසීමට සීමා නොවන අතර, අන්තර්ජාලය ඔස්සේ හමුවීම් සිදුකිරීමද විය හැක.

■ පෙළඹවීම් වර්ග:-

ළමයින්ව සහ යෞවනයින්ව අන්තර්ජාලය හරහා පොළඹවා ගැනීම ඕනෑම අයෙකුට සිදුකළ හැකිය. මෙයින් දෙදෙනාම හෝ එක් අයෙකු එකිනෙකා හොඳින් දන්නා හෝ නැතිනම් කිසිසේත්ම නොදන්නා ආගන්තුකයන්ද විය හැකිය.

මෙම තැනැත්තා පවුලේ සාමාජිකයෙකු, මිතුරෙකු, හෝ ඔවුන් ඉලක්ක කරගත් කිසියම් වූ පුද්ගලයෙකු විය හැකිය (උදාහරණ:- එනම් ගුරුවරයෙකු, ඇදහිලි කණ්ඩායමක නායකයෙකු හෝ ක්‍රීඩා පුහුණුකරුවෙකු වැනි). ළමයෙකු අන්තර්ජාලය හරහා පොළඹවා ගැනීමට ලක්වන විට, පෙළඹවීම් සිදුකරනු ලබන වරදකරුවා ඇතැම්විට වෙනත් පුද්ගලයන්ගේ ඡායාරූප හෝ විඩියෝ යැවීමෙන් ඔවුන් සැබැවින්ම කවුද යන්න සැඟවිය හැකිය. සමහර විට මෙය ඔවුන්ට වඩා වයසින් අඩු අයෙකු විසින් “සම වයසේ මිතුරෙකුසේ පෙනී සිටිමින්” සිදු කරනු ලබන්නක්ද විය හැකිය.

ඔවුන් අන්තර්ජාලය හරහා එක් ළමයෙකු ඉලක්ක කර ගැනීම හෝ ළමයින් ගණනාවක් සමඟ ඉතා ඉක්මණින් සම්බන්ධවී ඔවුන් ප්‍රතිචාර දක්වන තෙක් බලා සිටීම දැකිය හැක. පොළඹවා ගන්නෙකු විසින් ගොඩනගා ගනු ලබන සම්බන්ධතාවය විවිධ ස්වරූපයන් ගනු ලැබිය හැකිය. එනම් ඒවා පහත පරිදි වේ.

- ආදර සම්බන්ධතාවයක් ගොඩනගා ගැනීම.
- උපදේශකයෙකු ලෙස පෙනී සිටීම.
- අධිකාරීත්වය දරනු ලබන චරිතයක් ලෙස පෙනී සිටීම.
- අධිපතීත්වය ඇති දැඩි චරිතයක් ලෙස පෙනී සිටීම.

පොළඹවා ගන්නෙකු යෞවනයන්ගේ හැසිරීම් රටා මෙන්ම ඔවුන් සුලබව භාවිත කරන වෙබ් අඩවි, ක්‍රීඩා සහ යෙදවුම් (Apps) භාවිත කරමින් යෞවන පුද්ගලයෙකුගේ

උනන්දුන්, ආසාවන් හා අහිරුවීන් ඉගෙන ගැනීමට කාලය ගත කරනු ලබන අතර එම දැනුවත්වීම් ඔවුන් සමඟ සම්බන්ධතාවයන් ගොඩනගා ගැනීමට භාවිතා කරනු ලබයි. ළමයින් ව අන්තර්ජාලය හරහා පොළඹවා ගැනීම පහත සඳහන් දේවල් හරහා සිදුවේ.

- සමාජ මාධ්‍යජාලා.
- WhatsApp වැනි පණිවිඩ හුවමාරු කරනු ලබන යෙදුම් (App) සහ කෙටි පණිවිඩයන්.
- විද්‍යුත් තැපෑල.
- පණිවිඩ හුවමාරු අවකාශයන් (Chats forum) අන්තර්ජාල ක්‍රීඩා හා විවිධ යෙදවුම් හරහා කෙටි පණිවිඩයන් (text), කථනච (voice chat) හා වීඩියෝ (video chat) ඇසුරින්.

අන්තර්ජාලය වැනි මාර්ගගත ක්‍රමවලින් හෝ මුහුණට මුහුණ හමුවීම් තුළින් පොළඹවා ගන්නන්ට පහත උපක්‍රම භාවිත කළ හැකිය.

- යෞවනයෙකු ලෙස පෙනී සිටීම.
- අවවාද හා උපදෙස් ලබාදීම හෝ තමාට ළමයා/යෞවනයා අවබෝධ කරගත හැකි බව පෙන්වීම.
- තැඟි-බෝග මිලදී ගැනීම.
- ළමයා/යෞවනයා වෙත අවධානය ලබාදීම.
- විනෝද වාරිකා, සවාරි හෝ නිවාඩු දිනයන් ගත කිරීම සඳහා ඔවුන්ව රැගෙන යාම.

පොළඹවාගනු ලබන්නන්, ළමයින් සිය මිතුරන්ගෙන් සහ පවුලේ අයගෙන් හුදකලා කිරීමට ද උත්සාහ කළ හැකි අතර, ඔවුන්ව පොළඹවා ගන්නා මත යැපෙන බවත් හැඟවීමට ඉඩ හරින අතර, ඔවුන් කෙරෙහි පොළඹවා ගන්නාගේ බලය සහ පාලනය පතුරුවා හරිනු ලබයි.

දරුවාට වරදකාරිත්වය සහ ලෑජ්ජාව පිළිබඳ හැඟීම දැනවීම සඳහා ඔවුන් අවමාන තර්ජනයන් (Blackmail) භාවිත කළ හැකිය. නැතහොත් ඔවුන්ව පාලනය කිරීමට, බිය ගැන්වීමට සහ තැනිගැන්වීමට “රහස්‍ය භාවය” පිළිබඳ අදහස හඳුන්වා දිය හැකිය. ළමයින් සහ යෞවනයින්ට තමන් පොළඹවා ගැනීමකට ලක්වී ඇතිබවට නොතේරෙනවාද විය හැකි බව මතක තබා ගැනීම වැදගත්ය. පක්‍ෂපාතීත්වය, ප්‍රශංසාව/අගයකොට සැලකීම, ආදරය මෙන්ම බිය, කරදර සහ පීඩාකාරී ස්වභාවය හා ව්‍යාකූලත්වය වැනි සංකීර්ණ හැඟීම්ද ළමයින්ට මේ ක්‍රියාදාමයේදී ඇතිවිය හැකිය.

වරදකරුවන් සහ අදාළවන ක්‍රියා පටිපාටි:-

- වරදකරුවන් ඔවුන් තුළ ඇති ළමයින් සඳහා වන ලිංගිකමය කැමැත්ත හෝ ආර්ථිකමය වාසි මත මූලිකවම මෙවැනි කටයුතුවලට පෙළඹේ.
- මොවුන් තනිවම හෝ සංවිධාන ගතවී ක්‍රියාත්මක වේ.
- අපයෝජකයන් විසින් වින්දිතයන් ඉලක්කකර ගනු ලබන්නේ ඔවුන්ගේ අනතුරු අවදානම් සහගත පසුබිම (උදා:- ආත්ම විශ්වාසය අඩු, දෙමාපිය රැකවරණයෙහි අඩුපාඩු ඇති ළමුන් වැනි) නිරීක්ෂණය කර හෝ අහඹු ලෙස විය හැකිය.

- ළමයා හා කෙරෙන සම්බන්ධතාවය සාමාන්‍යයෙන් ආරම්භවන්නේ අන්තර්ජාලයෙනි. උදා:- වැට්ටුම්, අන්තර්ජාල විනෝද ක්‍රීඩා අඩවි හෝ සමාජමාධ්‍ය ජාලයන්. එමෙන්ම අන්තර්ජාලයෙන් පිටතදී ද පොළඹවා ගැනීම් සිදුවිය හැකිය.
- මෙහිදී සාමාන්‍යයෙන් සිදුවන්නේ ළමයාගේ විශ්වාසය ගොඩනගා ගැනීම සඳහා ළමයා සමඟ සංවේදී සම්බන්ධතාවයක් ගොඩනගා ගැනීමයි. ඇතැම්විට මෙබඳු පෙළඹවීම් දිගුකාලීන ක්‍රියාවලියකි.)
- වරදකරුවන් ඇතැම් විටක දී; විශ්වාසය මත ගොඩනගා ගන්නා දිගුකාලීන සම්බන්ධතාවයන් වෙනුවට ඉතා ඉක්මනින් හා පහසුවෙන් ළමයා කෙරෙහි තම අධිකාරීත්වය පතුරුවා ළමයා පාලනය කරමින් පොළඹවා ගැනීම සිදුකරයි.
- පොළඹවන්නන් සමහරවිට දරුවාගේ සම වයස් කණ්ඩායම්, පවුලේ අය සහ සෙසු ප්‍රජාවම ද පොළඹවා ගැනීමට සමත්වේ.
- පෙළඹවීමේ හැසිරීම් රටාවන් අතර, ළමයා කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම සහ ක්‍රියා ලබාදීම, මානසිකව සිදුකරන බලපෑම්, ළමයා මෙහෙයවීම, ලිංගික වශයෙන් දැනුවත් කිරීම් සිදු කිරීම හෝ ළමයාගේ සංවේදී බව අඩු කිරීම ආදිය තුළින් ළමයාගේ අවශ්‍යතාවයන් සපුරාලීම දැකිය හැකිය.
- ඔවුන් ක්‍රම ක්‍රමයෙන් ළමයා සමඟ තිබෙන සබඳතාවය ලිංගික සම්බන්ධතාවයක් දක්වා වර්ධනය කර ගනී.(වේගවත්ව හෝ සෙමෙන්)
- ඔවුන් ළමයාගේ සහභාගීත්වය සහ නිහඬබව පවත්වා ගැනීම සඳහා ළමයා හුදකලා කරවීම, රහසිගතභාවය සුරැකීමට බලපෑම් කිරීම මෙන්ම අපවාද කිරීම ද බහුලව භාවිත කරයි.

ඔබට කළ හැකි දේ....

- මෙබඳු ලිංගිකමය පෙළඹවීම් අපරාධමය වරදක් ලෙස නීතිය ඉදිරියේ පිළිගැනෙන පරිදි විධි විධාන සැකසීමට අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හි දී ඊට සහාය වන්න.
- මෙබඳු අපරාධවලදී මැදිහත් වීම සඳහා නීතිය බලාත්මක කිරීමට අවශ්‍යවන වඩාත් සුදුසු සම්පත්වන කැපවූ ධාරිතාවයන් සහිත වෘත්තිකයන්, යටිතල පහසුකම් සහ අදාළ මෙවලම් වෙනුවෙන් පෙනී සිටින්න.
- ළමයින්ට සුරක්ෂිත අන්තර්ජාල පරිසරයන් සැපයීම සඳහා අන්තර්ජාල පහසුකම් සපයන්නන් වැනි පුද්ගලික අංශය සමඟ සහයෝගීව කටයුතු කිරීම සහ ඒ වෙනුවෙන් පෙනී සිටීම.
- ලිංගිකමය පෙළඹවීම් සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යාපනය ලබා දීම සහ දැනුවත් කිරීම.
- අන්තර්ජාල පෙළඹවීම් සම්බන්ධයෙන් විධිමත් අවබෝධයක් ලබා ගැනීම සඳහා පර්යේෂණ කටයුතු කිරීම හා අදාළ තොරතුරු එක්රැස් කිරීම.
- අන්තර්ජාල පොළඹවන්නන් විසින් යම් ළමයෙකු ඉලක්ක කරගනු ලබන බවට ඔබ දැනුවත් වන්නේ නම් එය වාර්තා කරන්න.
- වින්දිතයන්ට උපකාරය සහ රැකවරණය ලබා දෙන්න.

ලිංගිකමය කෙටි පණිවිඩ යැවීම (Sexting)

ලිංගිකමය කෙටි පණිවිඩ යැවීම යනුවෙන් නිර්වචනය කරනු ලබන්නේ; දුරකථනයක්, යෙදවුමක් (App), ඊමේල් හෝ වෙබ් කැමරාවක් වැනි තාක්ෂණික ක්‍රමවේද හරහා ලිංගිකමය පණිවිඩ නිපදවීම, හුවමාරු කිරීම, යැවීම හෝ ලැබීමයි. ස්වයං නිෂ්පාදිත ලිංගිකමය කෙටි පණිවිඩ ද මෙයට ඇතුළත් වේ. සමහර පුද්ගලයන් සඳහා ලිංගිකමය කෙටි පණිවිඩ යැවීම යනු; ලිංගිකත්වය, විශ්වාසය, සීමාවන් සහ සම්ප්‍රදායන් උරගා බැලීම හෝ හඹා යෑම සඳහා වූ එක් ක්‍රමයකි.

කෙසේ වෙතත් සමහර සිද්ධීන්වල දී ලිංගිකමය කෙටි පණිවිඩ යැවීම; හිරිහැර කිරීම, අවමාන තර්ජනයන් කිරීම (Blackmail) හා සුරාකෑම සඳහා ද භාවිත කර ඇත.

ලිංගිකමය කෙටි පණිවිඩ යැවීමට පහත පරිදි වදන්/වැකි , ඡායාරූප හෝ වීඩියෝපට වැනි දෑ ඇතුළත් විය හැකිය.

- ලිංගිකමය භාෂාවෙන් ලියා ඇති පණිවිඩයක් හෝ සටහන්
- නිරුවත්, අඩ නිරුවත් හෝ නිරුවත්බවට ආසන්න ඡායාරූප හෝ වීඩියෝපට
- ලිංගිකමය ක්‍රියාවන් දැක්වෙන ඡායාරූප/වීඩියෝපට
- ලිංගිකමය ක්‍රියාකාරකම් ද ඇතුළත්වන වෙබ් කැමරාවන් හරහා යමෙකු සමඟ සිදුකරන සජීවී කතාබස්
- තිරයෙන් ග්‍රහණයකරගත් ඡායාරූප (Screen Captured Photos)/වෙබ් කැමරාවකින් පටිගතකරන ලද වීඩියෝපට

ළමයින් ලිංගිකමය කෙටි පණිවිඩ යැවීමෙහි නිරතවන්නේ ඇයි? සහ එය සිදුවන්නේ කෙසේ ද?

- ළමයින් සාමාන්‍යයෙන්, තමන්ගේ අවධානය මත තමන්ම මුලපුරා හෝ වෙනත් පුද්ගලයෙකුගේ ඉල්ලීම මත පින්තූර ගැනීම හෝ වීඩියෝ පටිගත කිරීම් හෝ හුවමාරු කර ගැනීම් සිදු කරයි.
- විවිධ උපාංග භාවිත කරමින් පින්තූර හෝ රූප පටිගත කළ හැකිය.
- බොහෝවිට ජංගම දුරකථන භාවිත කරමින් මේවා නිෂ්පාදනයකර කෙටි පණිවිඩ ඔස්සේ (Text), සංවාද මණ්ඩප (Chat rooms) හෝ සමාජ මාධ්‍ය ජාල ඔස්සේ හුවමාරු කරගනී.
- පෙම්වතා හෝ පෙම්වතිය, වෙනත් සම වයසේ මිතුරන් හෝ ඔවුන් සන්නිවේදනය කරනු ලබන අනෙකුත් පුද්ගලයන් සමඟ මෙවැනි අන්තර්ගත කරුණු හුවමාරු කර ගනී.
- ලිංගික සම්බන්ධතාවයක ඇති තෘප්තිමත් බව, අත්හදා බැලීම ඇතුළුව ළමයින් ලිංගිකමය කෙටි පණිවිඩ සඳහා පෙළඹවීමෙහි හේතු විවිධ පරාසයක වෙනස් විය හැකිය. මෙය ඇවිටිලි කිරීමකට දක්වන ප්‍රතිචාරයක් ලෙස හෝ යමෙකු

වෙනුවෙන් දක්වන අවධානය සහ කැපවීම තහවුරු කිරීමේ සහතිකයක් ලෙස ද සිදුකළ හැකිය. ඔවුන් මේ සඳහා උපක්‍රම ලෙස භාවිතා කරනුයේ; පෙළඹවීම එසේත් නැතිනම් අභිච්ඡේදනය කිරීම, සම වයස් කණ්ඩායම්වලින් එල්ලවන පීඩනය සහ උනන්දු කිරීම ආදියයි.

- ළමයින් බොහෝ විට ඔවුන්ගේ හැසිරීම් වලින් සිදුවිය හැකි ප්‍රතිවිපාක පිළිබඳව තේරුම් නොගන්නා බැවින් සහ ඔවුන්ගේ අන්‍යෝන්‍යව හෙළිවීමෙන් ඇතිවන අවදානම හඳුනා නොගන්නා බැවින් ලිංගිකමය කෙටි පණිවිඩ යැවීම ගැටලු සහගත වී ඇත.
- ලිංගික ග්‍රහණයට ලක්වීම (Sexual Extortion/Sextortion), සයිබර් අවකාශය තුළ සිදුවන හිරිහැර කිරීම්වලට ලක්වීම (Cyber Bullying) සහ ළමා ලිංගික අපයෝජන/සුරාකෑමේ ප්‍රකාශනයන් අඩංගු සංවිතයන්වල (උදා:- ළමා ලිංගික අපයෝජන ප්‍රකාශනයන් ඇතුළත් වෙබ් අඩවි වැනි) ඔවුන්ගේ පින්තූර පිටපත් කිරීම හෝ භාවිත කරනු ලැබීම වැනි වින්දිතභාවයන්ට මේ හරහා ළමයින් ගොදුරු වීමට ලක්විය හැකිය.
- අන්තර්ජාලය තුළ පින්තූර තැන්පත් කිරීම/ ගබඩා කිරීම හෝ හුවමාරු කිරීම සිදු වූ විට ඒවා ප්‍රසිද්ධ වේ. සමහර අය සිතන්නේ පින්තූර සහ වීඩියෝ සමාජ මාධ්‍යජාලවල තත්පර කිහිපයක් පමණක් පවතින අතර පසුව ඒවා මකා දමන බවයි. නමුත් ඒවා තවදුරටත් සුරැකීමට හෝ වෙනත් අයට පිටපත්කර තබාගත හැකිය. මෙයින් අදහස් කරන්නේ යෞවනයෙකු පෞද්ගලිකවම හුවමාරු කරගෙන ඇති ඡායාරූප හෝ වීඩියෝ ඔවුන් නොදන්නා වැඩිහිටියන් අතර ද අවසානයේ දී හුවමාරු වීමට ඉඩ ඇති බවයි.

ලිංගිකමය කෙටි පණිවිඩ යැවීම හරහා අවමාන තර්ජනය කිරීම (Blackmail), හිරිහැර කිරීම සහ පීඩාවට පත් කිරීම.

යෞවනයන් ලිංගිකමය කෙටි පණිවිඩ යැවීම හානිකර නොවන දෙයක් ලෙස සිතිය හැකිය. නමුත් එමඟින් ඔවුන් අවදානමට ලක්විය හැකිය.

- අවමාන තර්ජනය කිරීම (Blackmail)
වින්දිතයෙක් බවට පත් වූ ළමයා මුදල් හෝ වැඩි වැඩියෙන් පින්තූර යවන්නේ නැතිනම් අපයෝජකයා එම පින්තූර දරුවාගේ පවුලේ අය හා යහලුවන් අතර හුවමාරු කරගන්නා බවට තර්ජනය කළහැකිය.
- හිරිහැර කිරීම
පින්තූර ඔවුන්ගේ සමවයසේ මිතුරන් සමඟ හෝ පාසලේ දී හුවමාරු වන්නේ නම්, දරුවා හිරිහැර කිරීමකට ලක්වේ.
- අනවශ්‍ය අවධානය
අන්තර්ජාලය හරහා පළකරන පින්තූර මඟින්; පින්තූර පිළිබඳව විපරම් කරණා, පිංතූර එකතුකරන හා වෙනස්කරන ආකාරය දන්නා ලිංගික අපරාධකරුවන්ගේ අවධානයට හසුවීමට හෝ ආකර්ෂණය වීමට ඉඩ ඇත.
- විත්තවේගීය පීඩාව
දරුවන්ට ලැජ්ජාවක් හෝ නින්දාවක් දැනිය හැකිය. ඔවුන් දැඩිලෙස පීඩාවට පත් වූ විට මෙය සියඳිවි නසා ගැනීමක් හෝ ස්වයං හානි සිදුකර ගැනීමක් දක්වා යොමුවිය හැකිය.

අපරාධමය වරදවල්:-

ලිංගිකමය කෙටි පණිවිඩ යැවීම,සාමාන්‍යයෙන් හානිකර නොවන දෙයක්බව කෙනෙකුට සිතිය හැකිය. නමුත් සමහර රටවල ළමුන් සම්බන්ධකර සිදුවන ලිංගිකමය කෙටි පණිවිඩ යැවීම; නීතිය ඉදිරියේ සලකනු ලබන්නේ "ළමා කාමුක දර්ශන"වලට අදාළ නීතිය උල්ලංඝනය කිරීමක් ලෙසය. එයට හේතුව වන්නේ එය බාලවයස්කරුවෙකුගේ ලිංගිකමය පින්තූරයක් නිෂ්පාදනය කිරීම, ඉදිරිපත් කිරීම සහ බෙදාහැරීම හා සම්බන්ධ වන බැවිනි.

නිශ්චිත වශයෙන් ම දරුවෙකුගේ ලිංගිකමය පින්තූරයක් නිර්මාණය කිරීම හෝ බෙදා හදා ගැනීම නීති විරෝධී වේ. එය කරන පුද්ගලයා දරුවෙකු වුවද එය නීති විරෝධීය. යෙචනායෙකු නීතිය කඩ කරන්නේ නම්, ඔවුන් පහත සඳහන් දේ සිදුකර තිබිය යුතුය.

- තමන්ගේ හෝ මිතුරෙකුගේ සුපැහැදිලි පින්තූරයක් හෝ වීඩියෝ පටයක් ගෙන තිබීම.
- දරුවෙකුගේ සුපැහැදිලි පින්තූරයක් හෝ වීඩියෝ පටයක් හුවමාරු කරතිබීම, එය සමවයසේ දරුවන් අතර හුවමාරු කරගෙන තිබීම වුවද අදාළ වේ.
- දරුවෙකුගේ සුපැහැදිලි පින්තූරයක් හෝ වීඩියෝ පටයක් සන්තකයේ තබා ගැනීම, බාගත කිරීම හෝ ගබඩාකර තබා ගැනීම. එම දරුවා එවැන්නක් නිර්මාණය කිරීමට ඔහුගේ/ ඇයගේ අවසරය ලබා දී තිබුණ ද එය අදාළ වේ.

දරුවෙකුගේ ලිංගිකමය වශයෙන් නිරූපණයක් සහිත පණිවිඩයක් පටිගත කිරීමක් සහ/හෝ යැවීමක් සිදු කරනු ලබන පුද්ගලයෙකු ළමා ලිංගික අපයෝජන හා සුරාකෑමේ ප්‍රකාශනයන් නිෂ්පාදනය කිරීම සහ බෙදා හැරීම සම්බන්ධයෙන් චෝදනා ලැබිය හැකිය. ඊට අමතරව එම ද්‍රව්‍ය හෝ මාධ්‍යය ලද හෝ බාරගනු ලබන පුද්ගලයාට ළමා ලිංගික අපයෝජන හා සුරාකෑමේ ප්‍රකාශන සන්තකයේ තබා ගැනීම හෝ ඒවාට ප්‍රවේශවීම සම්බන්ධයෙන් චෝදනා ලැබිය හැකිය.

ලිංගිකමය කෙටි පණිවිඩ යැවීමේ සිද්ධීන් සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමේදී, තමන් අපයෝජනාත්මක හෝ සුරාකෑමේ තත්වයකට පත්කළ හැකි ආකාරයේ අනතර්ගතයන් ළමයා විසින්ම නිෂ්පාදනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් සහ එයට ළමයා සාපරාධී ලෙස වගකිව යුතු යැයි සලකා වින්දිතභාවයට පත්වූ ළමයින්ට දොස් නොපැවරීමට වගබලා ගැනීම ද ඉතා තීරණාත්මකවේ.

ඔබට කළ හැකි දේ

- ළමයින් දෙමාපියන් සහ රැකබලා ගන්නන් අතර, ලිංගිකමය කෙටි පණිවිඩ යැවීමෙහි ඇති අවදානම් සහගත බව සහ සිදුවිය හැකි ප්‍රතිවිපාක පිළිබඳව ඉගැන්වීම් සිදු කිරීම සහ දැනුම ඉහළ නැංවීම.
- ලිංගිකමය කෙටි පණිවිඩවලට අදාළ අන්තර්ගතයන් අන්තර්ජාලය හරහා සංසරණය වීම වැළැක්වීම සඳහා අන්තර්ජාල පහසුකම් සපයන්නන් සමඟ සහයෝගීව කටයුතු කිරීම සහ ඒ වෙනුවෙන් පෙනී සිටීම. අවශ්‍ය විටකදී අධිකාරී බලය සහිත රාජ්‍ය ආයතන සමඟ සහයෝගයෙන් කටයුතු කිරීමට ජංගම දුරකථන සේවා සපයන්නන්ගේ (Mobile Operators) සහාය ද ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය පියවර ගෙන තිබීම.(උදා:- ඉල්ලීමක් මත පරිශීලක දත්ත හුවමාරුකර ගැනීම සහ ඉදිරිපත් කිරීම)

ලිංගික ග්‍රහණය (Sexual Exploitation / Sextortion):-

ලිංගික ග්‍රහණය යනු;

යම් අයෙකුගේ තමන් විසින්ම නිපදවාගෙන ඇති (ස්වයං ජනනය කරන ලද) පින්තූර හෝ වීඩියෝපට වැනි ප්‍රකාශන නිරූපිත පුද්ගලයාගේ කැමැත්තෙන් තොරව වෙනත් අයෙකු විසින් හුවමාරු කරන බව

(උදා :- සමාජ මාධ්‍යවල පළ කිරීම වැනි) පවසමින් තර්ජනය කරමින් යටත්කර ගැනීමට උත්සාහ කරමින් ඔවුන්ව අවමාන තර්ජනයට (Blackmail) ලක් කිරීමයි. මෙහි අභිලාෂය වන්නේ ලිංගිකමය වාසි, මුදල් හෝ වෙනත් ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීම විය හැකිය.

මෙය ළමයින්ට එරෙහිව සිදුකරන විට දී; අන් අයට මෙම පින්තූර හෝ වීඩියෝපට වැනි ද්‍රව්‍යයන් නිරාවරණය කරනු ලබන බවට තර්ජනයන්ට යටත් කොට, ළමයින් හෝ යෞවනයින්ව බලහත්කාරයෙන් දිගින් දිගටම ලිංගිකමය ප්‍රකාශන නිපදවීමට සහ/ හෝ ලිංගික ක්‍රියාකාරකම්වල යෙදීම ලිංගික ග්‍රහණය හා සම්බන්ධ ක්‍රියාවලියේදී සිදුවේ.

සමහර අවස්ථාවලදී, මෙම අපයෝජනය නොනවතින ක්‍රියාවයක් ලෙස දිගින් දිගට සිදු වූ විට, වින්දිතයන් ස්වයංහානි කර ගැනීමට තැත් කිරීම හෝ එයින් ගැලවී යා හැකි එකම මාර්ගය ලෙස සියදිවි නසා ගැනීමට තැත් කිරීම පාලනය කරගත නොහැකි තත්ත්වයක් බවට පත්ව තිබේ.

වරදකරුවන් සහ ලිංගික ග්‍රහණයෙහි ලක්ෂණයන්

- අපරාධකරුවන් දරුවෙකුගෙන් ලිංගික වාසි හෝ මුදල් ලබා ගැනීම සඳහා ශාරීරික හිංසනය හෝ බලහත්කාරකම් සිදුකිරීමට වඩා තම තත්ත්වයේ හෝ තරාතිරමේ අධිකාරී බලය හෝ සැබෑ හෝ මවා පෙන්වන ලද බල අසමතුලිතතාවයන් යොදා ගනී.
- මානසිකව පොළඹවා ගැනීම බොහෝ විට සිදුවන්නේ; ඉල්ලීම් ඉටු නොකළහොත් වින්දිතයාට හිමි හෝ ඔහු / ඇය සතු ප්‍රතිලාභ අවහිරකරන බව පවසමින් හෝ අනිසි ප්‍රතිවිපාක ළඟා කරවන බවට තර්ජනය කරමිනි.
- මෙහි දී අපයෝජකයන් බලාපොරොත්තුවන ලිංගිකමය ප්‍රතිලාභ වන්නේ අපයෝජකයාගේ ඉල්ලීම මත වින්දිත දරුවා විසින් ශරීරයේ ලිංගික කොටස් නිරාවරණය කිරීම, ලිංගිකමය ඡායාරූප සඳහා පෙනී සිටීම හෝ අන්තර්ජාලයෙන් පිටත දී සිදුවන හමුවීම්වල දී ලිංගිකමය හෝ ශාරීරික අපයෝජනයන්ට යටත් කරවීමයි.
- ලිංගිකමය ප්‍රතිලාභවලට අමතරව භාණ්ඩ, සේවා හෝ මුදල් අපේක්ෂාවෙන් ද අපයෝජකයන් විසින් ළමයින්ව ලිංගික ග්‍රහණයට ලක් කරයි. උදාහරණයක් ලෙස වින්දිතයන් විසින් ම ජනනය කරන ලද ඡායාරූප තමන් සතු කරගනිමින් ඒවා භාවිතයෙන් ළමයා නතුකර ගනිමින් ළමයා අවමාන තර්ජනයන්ට (Blackmail) භාජනයකර මුදල් උපයා ගැනීම සිදු කරයි.

- ලිංගික ග්‍රහණයේ දී අදාළ පින්තූර සහ වීඩියෝපට වැනි ප්‍රකාශන අන්තර්ජාලයට හා සමවයස් කණ්ඩායම්වලට මුදා හැරීම හෝ එසේකරන බවට තර්ජනය කිරීම සුලබය. අනෙක් අතට, මෙය සයිබර් අවකාශය තුළ හිරිහැර කිරීම (Cyber Bullying) වැනි සාමාන්‍යමත ප්‍රතිවිපාකවලට හේතුවිය හැකි අතර එය දරුවා තවදුරටත් ගොදුරු වීමට හෝ හානියට පත්වීමට හේතුවේ.

ඔබට කළ හැකි දේ :-

- ලිංගික ග්‍රහණයන් අපරාධමය වරදක් බවට පත් කෙරෙන ආකාරයේ නෛතික විධිවිධාන සකස්කර ගැනීම වෙනුවෙන් පෙනී සිටීම.
- ලිංගික ග්‍රහණය පිළිබඳ ගැටලු විසඳීම සඳහා නීතිය බලාත්මක කිරීමට අවශ්‍යවන වඩාත් සුදුසු සම්පත් වෙනුවෙන් පෙනී සිටින්න.
- අපරාධකරුවන්ට ලිංගික ග්‍රහණය සිදු කිරීමේ අවස්ථාවන් සීමා කිරීම සඳහා; අන්තර්ජාලය හරහා සිදුවන ළමා ලිංගික අපයෝජන සහ සුරාකෑම පිළිබඳව ප්‍රකාශනයන් සංසරණයවීම වැළැක්වීම අත්‍යාවශ්‍යය. ඒ සඳහා අන්තර්ජාල පහසුකම් සපයන්නන් (Internet Service Providers) සමඟ සහයෝගීව කටයුතු කිරීම සහ ඒ වෙනුවෙන් පෙනී සිටීම සිදු කළයුතුව ඇත.
- ළමයින්, දෙමාපියන් සහ රැකබලාගන්නන් අතර ලිංගික කෙටි පණිවිඩ යැවීමෙහි (Sexting) ඇති අවදානම් සහ සිදුවිය හැකි ප්‍රතිවිපාකයන් සම්බන්ධව දැනුවත් කරන්න.
- ලිංගිකමය කෙටි පණිවිඩ යැවීම හෝ ළමා ලිංගික අපයෝජනය/ සුරාකෑම සම්බන්ධ ප්‍රකාශනයන් පිළිබඳ තොරතුරු හමු වූ විට වාර්තා කරන්න.

සජීවීව විකාශනයවන ළමා ලිංගික අපයෝජනය

(Live Streaming of Child Sexual Abuse):-

සජීවීව විකාශනයවන ළමා ලිංගික අපයෝජනය යනුවෙන් හඳුන් වන්නේ; දරුවෙකු තනිවම හෝ තවත් පුද්ගලයෙකු සමඟ බලහත්කාරය හෝ පොළඹවා ගැනීම මත ලිංගික ක්‍රියාවන් සිදු කිරීම එම මොහොතේම සජීවීව අන්තර්ජාලය හරහා සිදුකරන විකාශනයන් හරහා අන් අය විසින් දුරස්ථ ලෙස නරඹනු ලැබීමයි.

බොහෝ දුරට අදාළ ළමයා කෙබඳු ලිංගික ක්‍රියාකාරකමක නිරත විය යුතු ද යන්න මෙය නරඹන, ඇනවුම් කරන අය විසින් තීරණය කරනු ලබයි. බොහෝවිට මෙම දුරස්ථ පුද්ගලයන් විසින් ම අපයෝජනය සිදුකිරීම සඳහා මූල්‍යමය ගෙවීමක් ද සිදුකරයි.

වරද කරුවන් සහ අදාළවන ක්‍රියාපටිපාටීන් :-

- වරදකරුවන් වෙබ් කැමරා තාක්ෂණය ඔස්සේ මැදිහත්කරුවන් හා පහසුකම් සපයන්නන් හරහා ප්‍රවේශ ලබාගෙන සජීවීව කෙරෙන ළමා ලිංගික අපයෝජනයන් නරඹනු ලබයි.
- ළමයින් ට වෙබ් කැමරා ඉදිරියේ බලහත්කාරයෙන් නිරූපණයන් දැක්වීමට පොළඹවන සමහර පහසුකම් සපයන්නන්; දරුවාගේ පවුලේ අයම හෝ ප්‍රජාවේ සාමාජිකයන් විය හැකිය. මොවුන් විසින් ම සජීවීව නැරඹීම සඳහා අපයෝජකයන් හා සම්බන්ධ වෙමින් සන්නිවේදන සම්බන්ධතා ද පවත්වාගෙන යනු ලබයි.
- අපයෝජනය සිදුවිය යුතු දිනය සහ වේලාව පිළිබඳව වරදකරු සහ පහසුකම් සපයන්නා හෝ දරුවා අතර එකඟතාවයක් ඇතිකර ගනී. මෙම සන්නිවේදනය සිදු කිරීම සඳහා වැට්, ඊ මේල් හෝ දුරකථන වැනි මාධ්‍යයක් යොදා ගනී.
- තව දුරටත් මෙම පාර්ශවකරුවන් විසින් වරදකරු ගෙවිය යුතු මුදල සම්බන්ධයෙන් ද එකඟ වේ. සාමාන්‍යයෙන් අදාළ මුදල නීත්‍යානුකූල ගෙවීම් ක්‍රමයන්ගෙන් ගෙවන අතර එම මුදල සාමාන්‍යයෙන් කුඩා මුදල් ප්‍රමාණ වශයෙන් ගෙවනු ලැබේ. එසේ කරන්නේ එම ගනුදෙනු සම්බන්ධයෙන් සැක ඇතිවීම වළක්වා ගැනීමටයි.
- ස්කයිප් සහ වෙබ්කැම් පහසුකම් සපයන වැට් වෙබ් අඩවි වැනි විවිධ මාධ්‍යයන් මෙබඳු අපයෝජනයන් අන්තර්ජාලය හරහා සජීවීව විකාශනයට යොදා ගනී. අදාළ අපයෝජනය සිදුවන මොහොතේදී ම දැක ගැනීමට හෝ වැට් හෝ හඬ (Voice Functions) යන මාධ්‍යයන් ඔස්සේ එය සිදු කරන ආකාරය මෙහෙයවීමට මේ හරහා අපයෝජකයින්ට අවකාශ සැලසේ.
- මෙබඳු අපයෝජකයින් සඳහා සමහර ප්‍රජාවන් අතර ඉඩ ලබාදීමක් දක්නට ලැබේ. මෙය දුගීබව, අන්තර්ජාලය පිළිබඳව ඇති සීමිත අවබෝධය, කායික වශයෙන් සිදුවන ලිංගික අපයෝජනයක් තරම් මෙය බරපතල නොවේයැයි පවතින මිත්‍යාව හා නීතිය හමුවේ මෙය තවමත් අපරාධමය වරදක් ලෙස එම ප්‍රජාවන්වල හඳුනාගෙන නොතිබීම හේතුවිය හැකිය.

- එබැවින් අන්තර්ජාලය හරහා සජීවීව විකාශනය එම ප්‍රජාවන්වල ආදායම් ඉපැයීමේ පහසු හා ඉක්මන් ක්‍රමවේදයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

අපරාධමය වරදවල්

සජීවීව අන්තර්ජාලය හරහා විකාශනයවන ළමා ලිංගික සූරාකෑම සම්බන්ධව නිෂ්චිත වශයෙන් කලාපීය හෝ අන්තර්ජාතික මට්ටමෙන් නෛතික රාමුවක් නොමැත.

ළමයින් විකිණීම, ළමයින් ගණිකා සේවයේ යෙදවීම සහ ළමා ලිංගික අපයෝජන ප්‍රකාශන හා සම්බන්ධ ළමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ප්‍රඥප්තියේ; විකල්ප සම්මුතියෙහි (Optional Protocol) වගන්ති අංක 3 (1) (අ) යටතේ ඕනෑම ආකාරයකින් ළමා ලිංගික සූරාකෑම සඳහා දරුවෙකු පිරිනැමීම, භාරදීම හෝ පිළිගැනීමේ ක්‍රියාවන් සාපරාධී වරදක් බව දක්වා ඇත.

සජීවී විකාශන ක්‍රියාවලියේ දී ළමයෙකුගේ පින්තූරයක් හෝ වීඩියෝවක් පටිගත කිරීම වෙනුවට සජීවී විකාශනයක් සිදුවන බැවින් අපයෝජනය පිළිබඳව සාක්ෂි ලබා ගැනීම ප්‍රායෝගිකව අපහසුය. එමෙන් ම ළමා ලිංගික අපයෝජනය හා සූරාකෑමේ ප්‍රකාශන සන්තකයේ තබා ගැනීම, නිෂ්පාදනය, බෙදා හැරීම වැනි සාපරාධී ක්‍රියාවන් යටතට අදාළව අපයෝජකයන් නීතියේ රැහැනට හසුකර ගැනීම ඉතා දුෂ්කරය.

මබට කළ හැකි දේ :-

- සජීවීව විකාශනය කෙරෙන ළමා අපයෝජනය සම්බන්ධයෙන්වන අවදානම් , බලපෑම සහ නීතිවිරෝධී බව සම්බන්ධයෙන් ප්‍රජාවන් අතර දැනුවත් කිරීම් සහ සංවේදීකරණය සිදුකරන්න.
- සජීවීව විකාශනයවන ළමා ලිංගික අපයෝජනය හෝ ළමා ලිංගික අපයෝජන පිළිබඳ ප්‍රකාශන සම්බන්ධවන ක්‍රියාකාරකම් සාපරාධී වරදක් බව නීතිමය රාමුව තුළ දැක්වීම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන සකස්කිරීම වෙනුවෙන් පෙනී සිටීම.
- මෙම ගැටලුව නිරාකරණය කිරීම සඳහා නීතිය බලාත්මක කිරීමට අවශ්‍යවන වඩාත් සුදුසු සම්පත්වන කැපවූ ධාරිතාවයන් සහිත වෘත්තිකයන්, යටිතල පහසුකම් සහ අදාළ මෙවලම් වෙනුවෙන් පෙනී සිටින්න.
- මෙබඳු අපරාධවලට සම්බන්ධයැයි සැකකළ හැකි මූල්‍ය ගණුදෙනු සොයා යෑම සහ හඹායෑම වෙනුවෙන් මූල්‍ය ආයතන සමඟ සහයෝගයෙන් කටයුතු කිරීම සහ ඒ වෙනුවෙන් පෙනී සිටින්න.

සයිබර් අවකාශය තුළ සිදුකරන හිංසනය (Cyber Bullying)

සයිබර් අවකාශය තුළ සිදුකරන හිංසනය යනු හිතාමතා සාපරාධී ලෙස කෙනෙකු ඉලක්ක කර ගනිමින් ඔහුට හෝ ඇයට හානිදායක, අපහසුතාවයක් ඇතිවන පුද්ගලික තොරතුරු සමාජ මාධ්‍ය ජාලා ඔස්සේ හෝ සෘජුවම වින්දිතයා ඉලක්ක කර ගනිමින් පණිවිඩ යවන අවකාශ අතරේ හුවමාරු කර ගැනීම හා පලකිරීමයි.

සයිබර් අවකාශය තුළ සිදුකරන හිංසන විවිධ ආකාරයේ විය හැක.

- අතවර - නැවත නැවතත් වෛර සහගත සහ අපහාසාත්මක පණිවිඩ යැවීම.
- අපකීර්තියට පත්කිරීම - අන්තර්ජාලය භාවිතයෙන් කෙනෙකු අපවාදයට ලක් කිරීම. යම් පුද්ගලයෙකුගේ පිළිගැනීමට, විශ්වාසනීයත්වයට සහ කීර්තියට හෝ මිත්‍ර සම්බන්ධතාවලට හානි වන පරිදි ඔහු හෝ ඇය සම්බන්ධයෙන් ඕපාදූප, කටකතා සමාජ මාධ්‍ය ජාලාවල පළකිරීම.
- වෙනත් පුද්ගලයෙකු ලෙස පෙනී සිටීම - වෙනත් පුද්ගලයෙකු ලෙස පෙනී සිටිමින් එම පුද්ගලයා කරදරයකට හෝ අන්තරායකර තත්ත්වයකට හෝ ඔහු හෝ ඇය සතු පිළිගැනීම, විශ්වාසනීයත්වය හා කීර්තියට හානි කර අන්දමේ පණිවිඩ, දර්ශන, වීඩියෝ පට ආදිය හුවමාරුව සහ පළකිරීම.
- තොරතුරු බැහැරගත කිරීම - අන්තර්ජාලය හරහා පුද්ගලයෙකුගේ පෞද්ගලික තොරතුරු හෝ ඡායාරූප බෙදා හැරීම.
- අන්තර්ජාලය සහ අදාළ විද්‍යුත් උපාංග භාවිත කරමින් පුද්ගලයන්ව අපහසුතාවයට, හිරිහැරයට ලක්කිරීම සහ බිය වැද්දීම - මෙහි දී සමාජ මාධ්‍ය ජාලා හෝ සෘජු සන්නිවේදන මාධ්‍ය (දුරකථන වැනි) භාවිත කරමින් නිරන්තරයෙන්ම හිරිහැරයට, අපහසුතාවයට සහ තර්ජනය කිරීම්වලට ලක් කරයි. මේ සඳහා තර්ජන, අපහාසාත්මක හා අසහන ප්‍රකාශයන්, දර්ශන භාවිත කරයි.

යෞවනයන් ඔවුන්ගේ සංවාදයන් බොහෝ විට අන්තර්ජාලය භාවිතයෙන් සිදුකරන බැවින් ඔවුන් බෝහෝ විට සයිබර් අවකාශය තුළ හිංසනයන්ට ලක්ව වින්දිතයින් බවට පත්විය හැකිය. එවැනි හිංසනයන්ට ලක්වෙමින් සිටින දරුවෙකු හෝ යෞවනයෙකු පහත දක්වා ඇති ලක්ෂණ බොහෝ විට පෙන්නුම් කරයි.

- කෙටි පණිවිඩයක්, විද්‍යුත් පණිවිඩයක් ලැබුණු විට කලබලයට පත්වීමේ ස්වභාවය.
- යමෙකු ළඟින් යන සෑම විට ම උපාංගය ක්‍රියා විරහිත කිරීම හෝ තිරය වෙනස් කිරීම.

- අනෙක් අයට දැකිය හැකි අවස්ථාවල දී උපාංග භාවිත කිරීමට අකමැති වීම.
- විශේෂයෙන්ම අන්තර්ජාලයට පිවිසි විට දී පැහැදිලි කළ නොහැකි තරහක් හෝ කලකිරීමක් ඇති වීම.
- පෙර ඉතා උනන්දුවෙන් භාවිත කළ උපාංගය එක්වරම භාවිත කිරීම නතර කිරීම.
- සැබෑ ජීවිතයේ දී (එදිනෙදා කටයුතුවල දී) තම මිතුරන් හා පවුලේ අයගෙන් දුරස් වීම.

මෙම ගැටලුවට එරෙහිව සටන් කිරීම සඳහා මිනිසුන්ගේ ජීවිතවලට ක්‍රියාකාරීව සහභාගීවීම වැදගත්ය. විශේෂයෙන් ම යෞවනයන් අන්තර්ජාලය හරහා කරන්නේ කුමක් ද යන්න පිළිබඳව ප්‍රශ්න ඇසිය හැකි අතර ඔවුන් සමඟ විවෘතව සංවාදයෙහි යෙදීම වැදගත්ය. ඕනෑම සේවා ස්ථානයක හෝ පාසලක් වැනි අධ්‍යයන ආයතනයක අන්තර්ජාලය සුරක්ෂිතව භාවිතා කිරීම පිළිබඳව හා එහි නිවැරදි භාවිතාව පිළිබඳව මාර්ගෝපදේශනයක් හෝ ප්‍රතිපත්තියක් තිබීම හැමවිටම වැදගත් වේ. එය අවශ්‍යය වනුයේ අන්තර්ජාලය තුළ සිදුකරන ක්‍රියාකාරකම්වල දී සඳාචාරාත්මක හැසිරීම් සඳහා දිරි ගැන්වීමට මෙන්ම යහපත් ආකාරයෙන් තාක්ෂණය භාවිතා කිරීමට දිරිගැන්වීම උදෙසා මිස සයිබර් අවකාශය තුළ සිදුවන හිරිහැර කිරීම්වල දරුණු තත්ත්වයන්ට මුහුණ දීම සඳහා පිළියමක් ලෙස නොවේ.

සයිබර් අවකාශය තුළ හිරිහැර කිරීම් වැළැක්වීමට උපදෙස් :-

- ඔබ පළකරන අදහස් හා ඡායාරූප ගැන දෙවරක් සිතන්න.
- “මෙම වචන කෙනෙකුට වැරදි ආකාරයෙන් බලපෑ හැකිද?” නැතිනම් “කෙනෙකුට අපහසුතාවයට පත්වේද?” “මෙම පින්තූර බොහෝ දෙනෙකුට දැකීමට සුදුසු ඒවාද ?” ආදී වශයෙන් පළ කිරීමට පෙර තමන්ගෙන් ම විමසන්න.
- ඔබ අන්තර්ජාලය හරහා පළකරන ලද දෙයකට දරුණු ආකාරයේ, ප්‍රතිචාරයක් හෝ කතාබහකට ලක්ව ඇති විටක දී එම අදහස් පළ කිරීම් (Posts) ඉවත් කරගන්න (Remove) . එවිට ඔබ එම ගැටලුකාරී තත්ත්වයේ කොටස්කාරයෙකු නොවනු ඇත.
- යමක් පළ කිරීමට පෙර, “මෙවැනි දෙයක් කියවීමට මා කැමති ද ?” යන්න තමන්ගෙන් ම විමසන්න. මෙය අන්තර්ජාලය තුළ කිසියම් ම වූ ආකාරයක අවභාවිතාවකට මග පෑදීමක් සිදු නොකරන අතර එය ඉතා සුබවාදී දර්ශනයකි.
- අන්තර්ජාලය තුළ හැමවිටම සුරක්ෂිතව කටයුතු කිරීමට වගබලා ගන්න. “වචන” සිත් රිදවීම් පමණක් නොව ඊට වඩා එහා ගිය දරුණු ආකාරයේ බලපෑම් ද පුද්ගලයෙකුට සිදුකරන බවට අවබෝධ කරගන්න.

හිරුවත් දර්ශන යැවීම හා කාන්දු කිරීම යනු කුමක්ද? පුද්ගලයින් නිරුවත් දර්ශන හුවමාරු කරගන්නේ ඇයි?

මෙවැනි නිරුවත් දර්ශන හුවමාරු කරගැනීමට බොහෝවිට 'විශ්වාසය' සහ 'ආදරය' යන සංකල්ප හේතු වන බව හඳුනාගෙන ඇත. මෙවැනි ඡායාරූප සහ වීඩියෝපට 'ආදරයේ' සහ 'විශ්වාසයේ' සංකේත ලෙස සලකා යුචල අතරේ හුවමාරු කරගනු ලැබේ. එමෙන්ම, මෙම හුවමාරු කර ගැනීම් සම්බන්ධතා ගොඩනගා ගැනීමේ වැදගත් සන්ධිස්ථානයක් ලෙස සිතා ඒ සඳහා දිරි ගැන්වීම සිදුවේ.

නව යොවුන් වියෙහි මුල් අවදියේ දී ඇතිවන ලිංගික අවශ්‍යතා, යම් කලකිරීම් හා ආකර්ශනයන් හේතුවෙන් ද මෙම ඡායාරූප හුවමාරු කර ගැනීම සිදුවේ. දෙදෙනෙක් සිටින දුර ප්‍රමාණය වැඩි වන විට හා ලිංගික සම්බන්ධතා ඇති කර ගැනීමට අවස්ථා නොමැති වන විට මෙවැනි ඡායාරූප හුවමාරු කරගැනීමෙන්, එම ඡායාරූප හා වීඩියෝ මඟින් ලිංගික තෘප්තියක් ලබා ගැනීමේ ප්‍රවණතාව වැඩි බව ද හඳුනාගෙන ඇත. කාමුක දර්ශන සුලභ වීම, සමවයස් කණ්ඩායම්වල පීඩනය, සංස්කෘතිමය බාධා වැනි බාහිර සාධක හේතුවෙන් ද මෙම හුවමාරුව තවත් ශක්තිමත් විය හැකිය. උදාහරණයක් ලෙස යෞවන යෞවනියන් අතර මෙය සම්මතයක්/ප්‍රවණතාවක් බවට පත්වී ඇති හෙයින් ඔවුන් ඔවුන්ගේ සහකරු/සහකාරියට එවැනි නිරුවත් ඡායාරූප යැවීම සඳහා බලකරනු ඇත.

යම්කිසි සම්බන්ධතාවයක ඇති ස්වභාවය හා අවශ්‍යතාවය අනුව ද මෙම හුවමාරුව සිදුවිය හැක. උදාහරණයක් ලෙස යමෙක් ඡායාරූප හුවමාරු කර නොගන්නේ නම්, සම්බන්ධතාව අවසන් කරන බවට තර්ජනය කර, එවැනි නිරුවත් දර්ශන හුවමාරු කිරීමට සහකරුවාට/සහකාරියට බල කරයි. තවත් අයෙකු තම සහකරුවා/සහකාරිය වෙතත් කෙනෙකුගෙන් ලිංගික අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට සහ ලිංගික තෘප්තියක් ලබාගැනීමට යාම වළක්වා ගනිමින් සුරක්ෂිත කර ගැනීමට එම ඡායාරූප හුවමාරු කරගනී.

අවසාන වශයෙන්, පුද්ගලයින් දුප්පත්කම හා මූල්‍ය අගහිඟකම් හේතුවෙන් ආදායම් උපයා ගැනීමේ අරමුණෙන් ද අනෙක් අය සමඟ තම නිරුවත් ඡායාරූප බෙදා ගන්නා බව ද ඇතැම් අවස්ථා වලදී සොයාගෙන ඇත.

පුද්ගලයින් හිරුවත් දර්ශන කාන්දු කරන්නේ ඇයි?

මෙම ඡායාරූප නිතරම තුන්වන පාර්ශවයකට කාන්දු කරන්නේ පළිගැනීම හෝ මූල්‍යමය වාසි ලබාගැනීම සඳහා වේ. පළිගැනීමේ අවශ්‍යතා සාමාන්‍යයෙන් ඇති වන්නේ සම්බන්ධතාවයක් බිඳුණු විට දී එම පුද්ගලයා කෝපයට/කළකිරීමට පත්වීම හේතුවෙනි. කුතුහලය දනවන කරුණක් වනුයේ, සමහර අවස්ථාවල දී වින්දිතයාගේ පවුලේ යම් සාමාජිකයෙකුගෙන් පළිගැනීමේ අරමුණෙන් ද මෙම ඡායාරූප කාන්දු කරන බව සොයා ගැනීමයි.

මෙම ඡායාරූප යහළුවන්ට, නාදනන පුද්ගලයින්ට මෙන්ම මූලිකවම මුදල් ලබා ගැනීමේ වේගනාවෙන් අසහය වෙබ් අඩවි වලට මුදා හැරීම ද සිදුකරනු ලබයි. මෙම ඡායාරූප වෙළඳාම් කිරීම හේතුවෙන් කාන්දු කිරීමේ ප්‍රමාණය අධික ලෙස ඉහළ ගොස් ඇත. මෙය ශ්‍රී ලංකාවේ ගෘහස්ථ කාමුක දර්ශන නිපදවීමේ කර්මාන්තයට අනිසි දිරිමත් කිරීමක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

මෙම ඡායාරූප මිතුරන් අතරේ බෙදා ගැනීමෙන් තම සමවයස් පුද්ගලයන් හමුවේ එකී පුද්ගලයාගේ ආත්ම අභිමානය සහ කීර්තිය වැඩි කර ගැනීමට එය මාර්ගයක් වන බවත් සොයා ගෙන ඇත. ඇතැමුන් අවංකවම තම සහකරුගේ/සහකාරියගේ 'ලස්සන' තම මිතුරන්ට පෙන්වීමට කැමැත්තක් දක්වයි. එවැනි අවස්ථා වල දී එම පුද්ගලයාට එම ඡායාරූප කාන්දු කිරීමට මිතුරන් විසින් බල කරනු ලැබූ සිදුවීම් ද දක්නට ඇත.

සමහර අවස්ථාවල දී, සම්බන්ධතාවයක් නතර කිරීමට අවශ්‍ය වූ විට ද මෙම ඡායාරූප හුවමාරු කරනු ලැබේ. පුද්ගලයෙකු තව දුරටත් එම සම්බන්ධතාවය කරගෙන යෑමට අකමැති නම් ඔහු හෝ ඇය එම ඡායාරූප කාන්දු කිරීමට ඉඩ ඇත. එවැනි අවස්ථාවල දී, අපරාධකරු විසින් වින්දිතයාට මෙම ඡායාරූප කාන්දු කරන බවට තර්ජනය කරමින් සුරාකෑමකට හෝ අවමානයකට ලක් කරයි.

යම් පුද්ගලයෙකුට තාක්ෂණය සහ සමාජ මාධ්‍ය ජාලා පිළිබඳව ඇති නොදැනුවත්කම හා නොසැලකිලිමත්කම නිසා ද මෙවැනි දේ සිදුවිය හැකිය. නීතීමය හා සමාජීය ප්‍රතිවිපාක පිළිබඳව නොදැනුවත්භාවය ද මෙවැනි හැසිරීම් වලට හේතුවේ.

තවදුරටත් කරුණු ඉදිරිපත් කරන්නේ නම්, පුද්ගලයෙකුගේ ස්මාර්ට් ජංගම දුරකථනයට අනවසරයෙන් ඇතුළු වීමෙන් හෝ විශ්වාස කළ නොහැකි දුරකථන අලුත්වැඩියා කරන ස්ථාන වලට ලබාදීමෙන් ද මෙම ඡායාරූප ලබාගෙන ඇත. තාක්ෂණයේ දියුණුවත් සමඟ දත්ත ලබා ගැනීම සඳහා පහසුවෙන් ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව ඇති මෘදුකාංගය සාදා ඇත්තේ තැනැත්තෙකුට අවශ්‍ය පරිදි ස්මාර්ට් ජංගම දුරකථනවල මකා දමා ඇති දත්ත පවා ලබා ගැනීමට හැකි වන අයුරිණි.